

VISIE TAALONTWIKKELING

In dit ontwikkelveld ligt het accent op het **stimuleren van de taalontwikkeling** door het creëren van **betekenisvolle situaties**.

Een goede beheersing van het Nederlands is zeer belangrijk en krijgt een zichtbare plaats.

Ook de doelen voor het formele onderwijs **Frans** zijn duidelijk terug te vinden. In de huidige samenleving zijn steeds meer talen te horen en is **meertaligheid** een meerwaarde.

Daarom krijgen ook andere talen een plaats in dit ontwikkelveld.

De ontwikkeling van al deze talen staat niet los van elkaar:

Kinderen zetten hun kennis en vaardigheden van de ene taal in bij het ontdekken van de andere taal.

Het **nut inzien van taal, zich met plezier inzetten** om een beter taalgebruiker te worden, **positief omgaan met meertaligheid** en **openstaan voor talige diversiteit** zijn **attitudes** die een belangrijke rol spelen bij de taalontwikkeling.

Daarom zijn die attitudes opgenomen in een apart ontwikkelthema, namelijk **'talige grondhouding'**.

Voor Nederlands en Frans staan de doelen voor **luisteren, spreken** en **gesprekken voeren** in het ontwikkelthema **'mondelijke taalvaardigheid'**.

De doelen die te maken hebben met **lezen en schrijven** staan bij het ontwikkelthema **'schriftelijke taalvaardigheid'**.

Persoonsgebonden ontwikkeling

	Socio-emotionele ontwikkeling
	Ontwikkeling van een innerlijk kompas
	Ontwikkeling van initiatief en verantwoordelijkheid
	Motorische en zintuiglijke ontwikkeling

Cultuurgebonden ontwikkeling

	Ontwikkeling van oriëntatie op de wereld
	Mediakundige ontwikkeling
	Muzische ontwikkeling
	Taalontwikkeling
	Ontwikkeling van wiskundig denken
	Levensbeschouwelijke ontwikkeling vanuit RKG

Hoewel mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid in afzonderlijke thema's worden beschreven, zullen ze vaak samen voorkomen in **betekenisvolle situaties (link met mediakundige ontwikkeling: mediageletterdheid)**.

MEge2 Passende mediamiddelen kiezen, gebruiken en combineren in functie van een beoogd doel

4-6j

- Eenvoudige mediacontent verstaanbaar uitdrukken met behulp van mediamiddelen - kiezen uit een waaier van mediamiddelen die het best aansluiten bij wat men wil uitdrukken

6-9j

- Steeds complexere mediacontent via mediamiddelen voor een publiek overbrengen:
 - onderwerpen uit de eigen leefwereld
 - abstractere schoolse en zakelijke onderwerpen
 - bekende onderwerpen uit de ruimere omgeving
- Met de hulp van de leraar mediakundige strategieën inzetten:
 - voorkennis activeren
 - ideeën genereren
 - essentiële informatie selecteren
 - rekening houden met het zenddoel
 - aandacht hebben voor een verzorgde vormgeving in functie van het doel
 - ...

8-10j

- Gericht onderzoeken welke mediamiddelen geschikt zijn om informatie te verwerven en om zich uit te drukken

9-12j

- Op een persoonlijke wijze complexere mediacontent via mediamiddelen voor een gevarieerd publiek overbrengen:
 - onderwerpen uit de eigen leefwereld
 - abstracte schoolse en zakelijke onderwerpen
 - bekende of behandelde onderwerpen uit de ruimere omgeving

In het ontwikkelthema **'taalbeschouwing Nederlands'** staan doelen met het **reflecteren op taalgebruik** en op **aspecten van het taalsysteem**.

De inzichten die leerlingen verwerven, passen ze toe bij het inzetten van mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid.

De leerlingen kunnen deze inzichten ook inzetten bij het leren van een vreemde taal zoals **Frans**.

In dit ontwikkelveld vind je bij **vijf generieke doelen** ook alternatieve leerlijnen voor **anderstalige nieuwkomers**.

Die leerlijnen kun je inzetten voor anderstalige leerlingen die instromen in het basisonderwijs en waarvoor de gewone leerlijnen onvoldoende ondersteuning of tussenstappen bieden.

Omdat anderstalige nieuwkomers instromen op verschillende leeftijden gebruiken we in deze leerlijnen geen referentieperiodes maar spreken we over ontdekkers, stille praters, starters, bouwers en taaldenkers.

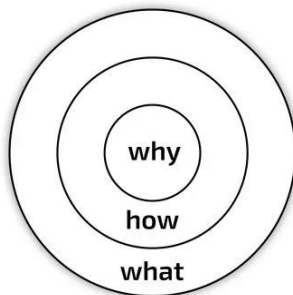
Leerlingen doorlopen de talige ontwikkeling doorheen deze periodes op een zeer individuele wijze en op eigen tempo.

Natuurlijk stap je over naar de gewone leerlijnen zodra het kan én streef je ook naar het einddoel van de gewone leerlijnen.

Meer informatie over het gebruik van de alternatieve leerlijnen en over de terminologie vind je in de brochure [ZILL met AN](#).

'Hoe?' en 'waarom?' zijn belangrijke vragen.

We nodigen leerlingen uit tot **reflectie** en steeds opnieuw verder denken.

wat doe je?
het resultaat

hoe doe je het?
het proces

waarom doe je wat je doet?
het doel, geloof

SAMENGEVAT/ DE VISIE OP GOED TALENONDERWIJS (WAAROM? HOE? WAT?)

WAAROM?	HOE?	WAT?
<p>Leeruitkomst!</p> <p>'Ik verken talige diversiteit om mij heen. Ik zet mijn talige vaardigheden steeds efficiënter in om betekenisvolle situaties met taal aan te pakken.</p>	<p>Zill als kader in het algemeen, initiatief en verantwoordelijkheid in het bijzonder</p> <p>talengericht onderwijs</p>	<p>Uitdagend 21ste -eeuws talencurriculum voor iederéén!</p>

Aandacht voor **ATTITUDES** door in te zetten op **Persoonsgebonden ontwikkeling**:

* **Relationele vaardigheden**: leren samenwerken

<https://zill-selector.katholiekonderwijs.vlaanderen/#/SE/rv>

* **Ondernemingszin**: expliciete uitleg durven vragen

<https://zill-selector.katholiekonderwijs.vlaanderen/#/IV/oz>

* **Onderzoekscompetentie**: de betekenis van woorden opzoeken via verschillende media zoals een woordenboek of een computer

<https://zill-selector.katholiekonderwijs.vlaanderen/#/IV/oc>

(link met mediakundige ontwikkeling: mediavaardigheid).

Onze leerkrachten moeten goed op de hoogte gebracht worden van het woordenschatniveau van hun leerlingen.

Dit doen we reeds van in de kleuterklas door een KOALA-test, TOETER-test en eventueel een KWIK- test af te nemen maar ook door observaties.

In lagere school baseren we ons op o.a. LVS spelling en AVI.

Buiten deze genormeerde testen spelen ook observaties een belangrijke rol.

- zie AVI-werking
- zie LVS-werking
- zie OUTPUT (KOALA)

WAAROM?

Waarom doen we wat we doen?

Leeruitkomst

Ik verken talen en talige diversiteit om me heen.
Ik zet mijn talige vaardigheden steeds efficiënter in om betekenisvolle situaties met taal aan te pakken.

- **Talige grondhouding**
Ik sta open voor talen en talige diversiteit. Ik durf en wil me zo goed mogelijk (meer)talig uitdrukken.
- **Mondelinge taalvaardigheid Nederlands**
Ik begrijp en breng een mondelinge boodschap over in betekenisvolle situaties.
- **Mondelinge taalvaardigheid Frans**
Ik begrijp en breng een mondelinge boodschap in het Frans over in betekenisvolle situaties.
- **Schriftelijke taalvaardigheid Nederlands**
Ik begrijp en breng een schriftelijke boodschap over in betekenisvolle situaties.
- **Schriftelijke taalvaardigheid Frans**
Ik begrijp een schriftelijke boodschap in het Frans. Ik breng ze met hulpmiddelen over in betekenisvolle situaties.
- **Taalbeschouwing Nederlands**
Ik denk in of vanuit een betekenisvolle situatie na over taal, over mijn taalgebruik en dat van anderen. Ik pas de inzichten toe in mijn talig handelen.

1. Talige grondhouding

Ik sta open voor talen en talige diversiteit.
Ik durf en wil me zo goed mogelijk (meer)talig uitdrukken

Talige grondhouding

Ik sta open voor talen en talige diversiteit. Ik durf en wil me zo goed mogelijk (meer)talig uitdrukken.

+ T0tg1	Plezier beleven aan taal en het spelen met taal	💡	0
+ T0tg2	Openstaan voor talige diversiteit en de gelijkwaardigheid van talen aanvaarden	💡	0
+ T0tg3	De meertalige identiteit van medeleerlingen erkennen en de eigen meertaligheid durven inzetten	💡	0
+ T0tg4	Mondeling en schriftelijk willen en durven communiceren en het nut daarvan inzien	💡	0
+ T0tg5	Bereid zijn om taal correct, verzorgd en gepast te gebruiken	💡	0

Dit ontwikkelthema beschrijft **attitudes** die te maken hebben met **taalontwikkeling Nederlands** en met **taalontwikkeling vreemde talen (Frans)**.

Taalvaardigheid staat bijgevolg centraal.

Dat wil zeggen dat het belangrijker is wat kinderen in natuurlijke situaties met taal kunnen doen dan wat ze theoretisch over taal weten.

Het betekent ook dat het **accent op communicatie** ligt.

Taalattitudes zijn houdingen, emoties en motivaties die leerlingen ten opzichte van taal opbouwen.

Ze spelen een cruciale rol bij het leren van taal.

Een taal leer je immers door met taal aan de slag te gaan.

Onze leerlingen moeten met andere woorden **plezier beleven** aan taal, **bereid zijn om taal te gebruiken** en **erover na te denken**.

We verwachten dat ze **respectvol en open met elkaar communiceren** in welke taal dan ook en dat ze een **positieve attitude** ten aanzien van **meertaligheid** ontwikkelen.

De attitudes in dit ontwikkelthema ontwikkelen leerlingen vaak in combinatie met doelen uit de andere ontwikkelthema's van dit ontwikkelveld.

Talensensibilisering zet zich specifiek in op die attitudes.

→ zie ook handleiding **talensensibilisering** in het kleuter -en lager onderwijs VLOR

Deze houding is een voorwaarde voor deelname aan een **interculturele samenleving**.

→ zie E.T. **interculturele gerichtheid**

7° De leerlingen tonen bij de eindtermen Nederlands een (inter)culturele gerichtheid. Dit houdt in dat ze:

- verschillende cultuuruitingen met een talige component in hun omgeving exploreren en er betekenis aan geven;
- hun gedachten, belevingen en emoties bij ervaringen met de eigen culturele leefwereld in vergelijking met die van anderen verwoorden;
- uitgaande van het eigen referentiekader enige kennis verwerven over de diversiteit in het culturele erfgoed met een talige

component en er waardering voor krijgen.

Samenvattend, taalvaardigheid draagt bij tot:

- Het doelmatig en zinvol leren gebruiken van het Nederlands, zowel mondeling als schriftelijk, zowel **receptief** als **productief**;
- De bevordering van de individuele ontplooiing;
- Het kansrijker volgen van onderwijs nu en later;
- De voorbereiding op een volwaardige deelname aan het maatschappelijk functioneren.

Receptieve vaardigheden:

- Het lezen en begrijpen van schoolboekteksten (schooltaal).
- Het lezen en begrijpen van vragen bij teksten, toetsen en examens (instructietaal).
- Het auditief kunnen volgen van de les (taal van de leerkracht).
- Het lezen en begrijpen van een tekst (verhaal of boek).

Productieve vaardigheden:

- Het schriftelijk kunnen formuleren van antwoorden op vragen (zinsbouw, structuur tekst, spelling).
- Het mondeling kunnen beantwoorden van vragen.

De al dan niet beheerste woordenschat vervult hierin een **scharnierfunctie**.

De **communicatie tussen school met ouders** en omgekeerd staat hierin ook in de kijker.

→ zie communicatiebeleid

→ zie inschrijvingsbeleid

2. Mondelinge taalvaardigheid Nederlands

Ik begrijp en breng een mondelinge boodschap over in betekenisvolle situaties.

Mondelinge taalvaardigheid Nederlands

Ik begrijp en breng een mondelinge boodschap over in betekenisvolle situaties.

T0mn1	Een mondelinge boodschap verwerken	☰	↓	💡	0
T0mn2	Een mondelinge boodschap overbrengen	☰	↓	💡	0
T0mn3	Actief deelnemen aan een gesprek	☰	↓	💡	0

Onze leerlingen krijgen van thuis uit heel wat bagage mee om te luisteren en te spreken. De school bouwt verder op deze basis.

Daarbij passen de leerlingen zich aan de typische communicatie op school aan.

Die **schoolse taal** is voor alle leerlingen anders dan thuis, maar in grotere mate voor leerlingen die in kansarmoede leven en voor kinderen met een andere thuistaal dan het Nederlands.

Kinderen leren op school allerlei soorten **mondelinge boodschappen verwerken** en **overbrengen**.

In gesprekken **combineren** ze beide. Kinderen leren dat een goede luisteraar en spreker rekening houdt met de **communicatieve situatie** en de **gepaste strategieën** inzet.

De oefensituaties worden steeds gevarieerder en complexer zodat leerlingen worden uitgedaagd betere taalgebruikers te worden.

3. Mondelinge taalvaardigheid Frans

Ik begrijp en breng een mondelinge boodschap in het Frans over in betekenisvolle situaties.

Mondelinge taalvaardigheid Frans

Ik begrijp en breng een mondelinge boodschap in het Frans over in betekenisvolle situaties.

T0mf1	Een voor hen bestemde mondelinge boodschap in het Frans begrijpen	eng ↓ ⚡ 0
T0mf2	Beluisterde en/of gelezen teksten in het Frans nazeggen en hardop lezen in betekenisvolle situaties	⚡ 0
T0mf3	Met een vorm van ondersteuning informatieve en narratieve teksten in het Frans navertellen in de vorm van een opsomming	↓ ⚡ 0
T0mf4	Met een vorm van ondersteuning een gebeurtenis, verhaal, iets of iemand in het Frans beschrijven in de vorm van een opsomming	↓ ⚡ 0
T0mf5	Deelnemen aan een eenvoudig gesprek in het Frans door vragen, antwoorden en uitspraken te begrijpen, erop te reageren, zelf vragen te stellen, antwoorden te geven en uitspraken te doen	↓ ⚡ 0

Bij de ontwikkeling van mondelinge taalvaardigheid Frans staan **luisteren, spreken en gesprekken voeren** centraal.

Daarbij zijn **luisterbereidheid en spreekdurf** belangrijke factoren. Leerlingen leren **eenvoudige boodschappen in het Frans** begrijpen en kunnen ook eenvoudige boodschappen overbrengen.

In een gesprek leren ze echt luisteren naar de gesprekspartner en inspelen op de informatie die ze krijgen.

Het inzetten van de **gepaste strategieën** kan hen daarbij helpen.

Leerlingen die ervaren dat ze de vreemde taal ook echt kunnen inzetten **in betekenisvolle situaties**, zijn gemotiveerd om de taal te leren en te gebruiken.

4. Schriftelijke taalvaardigheid Nederlands

Ik begrijp en breng een schriftelijke boodschap over in betekenisvolle situaties.

Schriftelijke taalvaardigheid Nederlands

Ik begrijp en breng een schriftelijke boodschap over in betekenisvolle situaties.

T0sn1	Een schriftelijke boodschap verwerken	☰ ↓ 💡 0	
+	T0sn2	Voldoende vlot kunnen lezen om leeftijdsadequate teksten te begrijpen	↓ 💡 0
T0sn3	Een schriftelijke boodschap overbrengen	☰ ↓ 💡 0	
+	T0sn4	Bij het schrijven aandacht besteden aan zins- en tekststructuur, lay-out en beeldende elementen, leesbaarheid, spelling en interpunctie	↓ 💡 0

Kinderen leren schriftelijke vaardigheden **minder spontaan** dan mondelinge vaardigheden: een doordachte en structurele aanpak is zeker nodig.

De **kleuterschool** geeft een **belangrijk aanzet** om de generieke doelen in dit ontwikkelthema te realiseren.

Lezen en schrijven kennen veel vormen en gedaantes en beperken zich niet tot letters op papier.

Dit ontwikkelthema geeft dan ook doelen weer die gelden vanaf de kleuterschool en vult het begrip 'schriftelijke boodschap' breed in.

Leerlingen leren op school allerlei soorten **schriftelijke boodschappen verwerken** en **overbrengen**.

Vaak **combineren** ze beide in één betekenisvolle opdracht.

Om boodschappen te kunnen verwerken, heeft de leerling een goede basis aan **technische leesvaardigheid** nodig.

Om boodschappen te kunnen overbrengen, moet hij/zij rekening houden met o.a. lay-out of spelling.

De leerlingen leren dat een goede lezer en schrijver rekening houdt met de **communicatieve situatie** en de **gepaste strategieën** inzet.

De oefensituaties worden steeds gevarieerder en complexer zodat kinderen worden uitgedaagd betere taalgebruikers te worden.

5. Schriftelijke taalvaardigheid Frans

Ik begrijp een schriftelijke boodschap in het Frans
Ik breng ze met hulpmiddelen over in betekenisvolle situaties.

Schriftelijke taalvaardigheid Frans

Ik begrijp een schriftelijke boodschap in het Frans. Ik breng ze met hulpmiddelen over in betekenisvolle situaties.

TOsf1	Een voor hen bestemde schriftelijke boodschap in het Frans begrijpen	☰	↓	💡	🔍
+	TOsf2	Een boodschap in het Frans foutloos kopiëren in betekenisvolle situaties	↓	💡	🔍
+	TOsf3	Een eenvoudige, functionele boodschap in het Frans schrijven door aan te vullen met gegeven woorden of samen te stellen aan de hand van aangereikte bouwstenen	↓	💡	🔍

Lezen speelt een grote rol in communicatie.

Leerlingen leren geschreven boodschappen begrijpen en informatie achterhalen. In geschreven boodschappen ontdekken ze ook een schat aan taal.

Zo breiden ze hun bagage aan woordenschat en structuren verder uit.

Schrijven in een vreemde taal is een vaardigheid die leerlingen in de basisschool zelden nodig hebben.

Toch is het belangrijk dat kinderen **korte en eenvoudige boodschappen** leren schrijven **aan de hand van voorbeelden, modellen en bouwstenen.**

Leerlingen ervaren dat het inzetten van passende strategieën bij lezen en schrijven hen daarbij ondersteunen.

6. Taalbeschouwing Nederlands

Ik denk in of vanuit een betekenisvolle situatie na over taal, over mijn taalgebruik en dat van anderen.

Ik pas de inzichten toe in mijn talig handelen.

Taalbeschouwing Nederlands

Ik denk in of vanuit een betekenisvolle situatie na over taal, over mijn taalgebruik en dat van anderen. Ik pas de inzichten toe in mijn talig handelen.

- TOtn1** Nadenken over taalgebruik en de belangrijkste factoren van een communicatieve situatie. Daarbij taalbeschouwelijke termen gebruiken
- TOtn2** Nadenken over de belangrijkste aspecten van het taalsysteem. Daarbij taalbeschouwelijke termen gebruiken

Dit ontwikkelthema beschrijft de op welke wijze leerlingen de **(on)regelmaticheden van taal onderzoeken**.

Dat onderzoek gebeurt steeds **in relatie tot taalgebruik** en dus over taal die écht wordt gebruikt.

Ze denken na over verschillende **aspecten van taal** en ontdekken gaandeweg regels over taalverschijnselen die ze al lang beheersen.

Dit 'nadenken over' is een cyclisch proces waarin **waarnemen, begrijpen en interpreteren** uiteindelijk uitmondt in **toepassen** van de nieuwe kennis bij mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid.

De leerlingen denken in dit ontwikkelthema na over **twee luiken**:

- Over het taalgebruik en over belangrijke aspecten van de communicatieve situatie; **(Taalbeschouwing)**
- Over aspecten van het taalsysteem als onderdeel van het taalgebruik: klanken, woorden, zinnen, teksten, betekenissen en spellingvormen. **(Spelling)**

HOE?

Hoe geven we goed taalonderwijs vorm?

1. Algemeen

Definitie talenbeleid

'Talenbeleid is de structurele en strategische poging van een schoolteam om de onderwijspraktijk aan te passen aan de taalleerbehoeften van de leerlingen met het oog op het bevorderen van hun algehele ontwikkeling en het verbeteren van hun onderwijsresultaten.'

(Van den Branden, 2004, p. 51) (kwaliteitsdecreet artikel 38 2°3)

<https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14129>

=> Structureel wil zeggen dat het voeren van een talenbeleid meer is dan een eenmalig initiatief.

Het leidt tot een blijvende verandering in het taalgedrag van de leerlingen.

=> Strategisch betekent dat alle partners uit het schoolteam samen op een planmatige manier aan dit talenbeleid werken.

=> Onderwijsresultaten verbeteren houdt in dat je leerlingen aanzet om taalvaardiger te worden, om zich vlot en correct uit te drukken en tot een betere communicatie te komen.

Aangezien er in onze school een vrij grote taaldiversiteit (**taalarm –taalrijk**) is, proberen we met ons talenbeleid het leerrendement van al onze leerlingen te verhogen en te komen tot een gezamenlijke taalaanpak.

We streven naar een **structurele aanpak** binnen het hele onderwijs in onze school. Hierbij spelen we graag in op de noden van onze kleinste kleuter tot de leerlingen van het zesde leerjaar.

Ons talenbeleid moet met andere woorden **effect** hebben op al onze leerlingen.

Omdat we beseffen dat heel wat leerlingen naast het aanbod in de klas ook nood hebben aan extra ondersteuning, proberen we dit op te vangen door **preventief en remediërend** te werken.

Hierbij gaan we er echter steeds vanuit dat we dan voor maatregelen kiezen die rechtstreeks (en soms onrechtstreeks en/of later) al onze leerlingen ten goede zullen komen.

Een **analyse van de beginsituatie** moet ons in staat stellen om hiaten op te vullen door het formuleren van **gerichte doelen** en daaraan **gekoppelde acties**, zodat leerlingen vlotter de doelen van het schoolcurriculum behalen.

Eenzijds werken we met een leerlijn die gedragen wordt door de ganse school. Anderzijds willen we kinderen ook de kans geven op hun eigen tempo te ontwikkelen. Daarom werken we graag op maat van elk kind, in de mate van het mogelijke.

2. Principes van goed talenonderwijs

Om aan deze doelstellingen met de kinderen te werken, zal het pedagogisch didactisch handelen gebaseerd zijn op volgende **principes**:

1. We werken aan **taalvaardigheid en taalstimulering Nederlands** vanaf de instapklas bij onze kinderen.

We kiezen bewust niet voor taalinitiatie Frans in de kleuterschool om zo goed mogelijk te kunnen inzetten op het verwerven van een rijke woordenschat Nederlands.

2. We vertrekken van **drie belangrijke uitgangspunten** van de kleuterschool tot het einde van de lagere school:

- *veilig klasklimaat
- *betekenisvolle taken
- *gerichte ondersteuning

3. We willen dat onze leerlingen de **basiskennis leergebied-overschrijdend leren** aanwenden met het oog op een **betere mondelinge taalvaardigheid** zowel Nederlands als Frans (startend vanaf de 3de graad)

Het gaat, zoals hoger reeds vermeld, over het behalen van **talige competenties**. *Met competentie bedoelen we de bekwaamheid van een leerling om in een specifieke, meestal realistische context te handelen in een combinatie van kennis en inzichten, vaardigheden en attitudes.*

1. We werken aan **taalvaardigheid en taalstimulering Nederlands** vanaf de instapklas bij onze kinderen.

Taal speelt een hele belangrijke rol in het leven.

Van meet af aan is het belangrijk dat men werkt rond taal via oogcontact, aanraking, mimiek en lichaamstaal. De moedertaalverwerving is een aspect van het totale ontwikkelingsprofiel van een kind en kan dus niet los worden gezien van zijn cognitieve, motorische, emotionele en sociale ontwikkeling.

Vandaar dat de **socio-economische achtergrond** en de **gezinssituatie** mede bepalend zijn voor de taalontwikkeling.

Het is een uitdaging om te leren omgaan met meertaligheid of taalarmoede **in een situatie waarin het Nederlands de belangrijkste communicatietaal** blijft.

Omdat de eerste jaren zo cruciaal zijn voor de latere schoolprestaties, is het inzicht gegroeid dat we reeds in de voor- en vroegschoolse periode veel aandacht moeten besteden aan **taalstimulering**.

Het is dus belangrijk ervoor te zorgen dat kinderen – **voordat** ze formeel taalonderwijs krijgen – volop kansen krijgen om hun taalvaardigheden een speelse manier optimaal te ontwikkelen.

Dat is de opdracht waar een kinderdagverblijf, een peuterklas, ... voor staat.

Het is noodzakelijk dat de kleuterleerkrachten de taalontwikkeling stimuleren vanuit een bepaalde **visie**.

Zij voeren activiteiten niet 'zomaar' uit, maar weten waarom ze bepaalde dingen wel en niet doen:

- Zij **stimuleren** de taalontwikkeling gericht en bewust;
- Zij zorgen voor **samenhang in de activiteiten** die zij de kinderen aanbieden;
- Zij focussen op **interactieve taalstimulering** waarbij het in de eerste plaats gaat om **interactie en communicatie** met het kind.
- Zij hebben achtergrondkennis over meertalig of in taalarmoede opgroeien zodat ze kinderen en hun ouders in deze context optimaal en met de juiste tips kunnen ondersteunen.

We kiezen bewust niet voor taalinitiatie Frans in de kleuterschool om zo goed mogelijk te kunnen inzetten op het verwerven van een rijke woordenschat Nederlands.

2. We vertrekken van **drie belangrijke uitgangspunten** van de kleuterschool tot het einde van de lagere school:

- * veilig klasklimaat
- * betekenisvolle taken
- * gerichte ondersteuning

We vertrekken vanuit het principe dat kinderen taalvaardiger worden indien aan volgende

drie voorwaarden voldaan wordt.

1. Er is een voldoende **hoog welbevinden** bij de kinderen: ze voelen zich goed, ze zijn ontspannen, stralen vitaliteit uit en zelfvertrouwen. Pas dan staat hij open voor zijn omgeving en dus ook voor de taal die daarbij hoort. Een positieve, veilige omgeving is dan ook een basisvoorwaarde voor taalontwikkeling. Daarom reageert de leraar steeds positief, laat ze het kind initiatief nemen, toont ze interesse, respecteert ze zijn persoonlijkheid en zijn keuzes en gaat ze niet negatief om met taalfouten.

Binnen die positieve, veilige omgeving creëert de leraar volop kansen om taal te leren.

2. Kinderen leren taal **al doende** (bv. jas aan, muts op) en **al spelend** (Wat heb jij een hoge toren gebouwd! Oei, nu is hij omgevallen) én door het feit dat ze taal nodig hebben **om iets te bereiken** (bv. ikke drinke...).

Op deze manier leren ze veel meer taal dan wanneer ze aparte woordjes moeten gaan inoefenen in een niet-betekenisvolle context.

Taal(verwerving) is een natuurlijk onderdeel waar ze de ganse dag mee bezig zijn. Wanneer kinderen actief bezig zijn en zelf allerlei ontdekkingen doen, verkennen zij hun omgeving.

Dat is goed voor hun algehele ontwikkeling, dus ook voor hun taalontwikkeling. Daarom zal de leraar een omgeving creëren waarin kinderen telkens weer kansen krijgen om stukjes wereld te verkennen. Hierbij worden ze uitgedaagd taal als middel te gebruiken om die wereld beter te begrijpen, om er vat op te krijgen via spreken, luisteren en uitbreiding van de taalwoordenschat.

Naast doe-activiteiten zal de leraar onder andere **prentenboekactiviteiten** aanbieden.

In een prentenboek maakt het kind kennis met een nieuwe wereld, die vaak net iets verder van de zijne aflight.

Op die manier wordt zijn eigen wereld uitgebreid.

Via de prenten en het verhaal krijgt het kind de middelen in handen om taal die hij in eerste instantie niet begrijpt, toch te kunnen vatten.

Prentenboeken stimuleren daarenboven de **interactie**.

Kinderen reageren vrij en spontaan op de prenten, de verrassende elementen, de opmerkingen en vragen van de leraar.

Het is een allereerste stap naar de geschreven taal en het boekenplezier.

→ zie project kwartiermakers

3. Veiligheid is de belangrijkste voorwaarde voor het leren van taal. Daarom zorgen leraren voor een **veilige omgeving**.

Zij tonen belangstelling en communiceren veel met het kind over onderwerpen die voor het kind leven. Zij stimuleren kinderen tot activiteit en zelfstandigheid in een uitdagende, maar gestructureerde omgeving.

Ouderparticipatie is dan een hoofddoel.

Want een kind opvoeden vraagt een samenspel van alle betrokken partners. Wanneer leraren en ouders er samen op gericht zijn de taalontwikkeling interactief te stimuleren, bewijzen zij hun kinderen een grote dienst.

Ze ontwikkelen met andere woorden hun taal in **interactie** met anderen. Daarom moeten kinderen tijdens hun spel, tijdens hun verkenning van de wereld, veel gelegenheid krijgen tot praten, vertellen en vragen stellen.

De leraar zorgt daarbij voor een goed taalaanbod, knoopt regelmatig gesprekjes met de kinderen aan, helpt hen constant te verwoorden wat ze bedoelen, wat ze doen, hoe ze zich voelen, wat ze willen...en stimuleert hen via leuke spelletjes om in interactie te gaan met de andere kinderen.

→ zie participatiebeleid

→ zie communicatiebeleid

Door deze doordachte en geplande taalontwikkeling op verschillende gebieden gaat het kind taal niet alleen steeds **beter begrijpen** (passief taalgebruik), maar de taal zelf ook steeds beter en meer gebruiken.

Ze leren steeds **beter te praten** met anderen en steeds **beter te luisteren** naar anderen; ze ontwikkelen met andere woorden hun **communicatieve vaardigheden**.

3. We willen dat onze leerlingen de **basiskennis leergebied-overschrijdend leren** aanwenden met het oog op een **betere mondelinge taalvaardigheid** zowel Nederlands als Frans (startend vanaf de 3de graad)

Het gaat, zoals hoger reeds vermeld, over het behalen van **talige competenties**. *Met competentie bedoelen we de bekwaamheid van een leerling om in een specifieke, meestal realistische context te handelen in een combinatie van kennis en inzichten, vaardigheden en attitudes.*

Een taal kan niet losstaan van het leven.

Daarom mogen we geen taal leren om de taal zelf zijn.

Op het schoolse niveau moeten andere cultuurgebonden ontwikkelingen levensechte inhouden aanreiken.

De les Nederlands/Frans moet haar communicatieve inhouden putten uit onderwerpen die in andere lessen behandeld worden.

Zo behoren bindingen met **muzische ontwikkeling, ontwikkeling van de oriëntatie op de wereld, wiskundige ontwikkeling ... tot de mogelijkheden**. Daarenboven willen we de nodige aandacht besteden aan de **leergebied- overschrijdende** doelen zoals 'leren leren'.

Door gebruik te maken van **hoekenwerk/contractwerk** kunnen we ervoor zorgen dat onze leerlingen maximale leeransen krijgen omdat leerlingen zeer veel kunnen leren van elkaar, al we hen daartoe tenminste de nodige kansen geven.

GVBS De Regenboog Grote Steenweg 62-282 3550 Linter 011 78 13 09 011 78 18 70

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL: Stationsstraat 16 3440 Zoutleeuw ☎ 011 59 92 00 Ondernemingsnummer: 0410.414.621
SECRETARIAAT: Waaibergstraat 41 3300 Tienen ☎ 016 76 84 10 RPR Leuven - KBC BE80-7343-9511-6977